
DVA DNY
S
DIDAKTIKOU MATEMATIKY
2015

Sborník příspěvků

Katedra matematiky a didaktiky matematiky
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
Praha, 12.–13. 2. 2015

Organizátor:

Katedra matematiky a didaktiky matematiky,
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta
Společnost učitelů matematiky JČMF

Programový a organizační výbor:

Nada Vondrová (předsedkyně)
Antonín Jančařík
Darina Jirotková
Michaela Kaslová

Editor:

Nada Vondrová (e-mail: nada.vondrova@pedf.cuni.cz)

Programový a organizační výbor děkuje studentům a doktorandům za pomoc při organizaci konference.

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou. Příspěvky nebyly recenzovány. Za obsah příspěvků odpovídají autoři.

Vyšlo v roce 2015. Systémem $\text{\LaTeX}$ zpracovali Zuzana Kocourková a Jan Kozubek.

ISBN 978-80-7290-843-1

Obsah

ZVANÉ PŘEDNÁŠKY	9
Tvořivě při řešení úloh ve školské matematice Petr Eisenmann, Jarmila Novotná, Jiří Příbyl	9
K problematice testování a hodnocení (nejen žáků) Karel Rýdl	23
PRACOVNÍ DÍLNY	49
Obrazové informace Michaela Kaslová	49
Zápis dítěte do ZŠ – kulatý stůl Michaela Kaslová	53
Multikulturní témata ve vyučování matematice Hana Moraová, Jarmila Novotná	57
Pojďme si hrát s dřívky, aneb i dřívka patří do matematiky Ivana Procházková	63
Badatelské úlohy ve vyučování geometrii Filip Roubíček	71
Využitie hlavolamu Tangram na rozvíjanie priestorovej predstavivosti pre učiteľov 1. stupňa ZŠ Viera Uherčíková	77
JEDNÁNÍ V SEKČÍCH	82
Jak vysvětlit záporný exponent Petra Bay	82
Mobil na hodine matematiky, výhoda alebo prekážka? Erik Bayerl, Katarína Mojšová, Patrik Voštinár	85
Ako motivovať žiakov SOŠ k štúdiu matematiky? Silvia Bažíková	89

Víra uživatelů ve výsledek dodaný softwarem	
Alice Bílá, Antonín Jančařík	93
Úpravy algebraických výrazů v šetření TIMSS a v pracích vybraných žáků	
Vladimír Bílek	97
Úloha o trpaslíkoch	
Alžbeta Brišová, Jana Bukovinová	100
Čeho si na praxi všímají studenti – pohledy na realitu vyučování matematice v primární škole očima budoucích učitelů	
Jana Cachová	105
Simulácia náhodných javov pomocou GeoGebry	
Zoltán Fehér	108
Možnosť identifikovania úrovne schopností žiakov primárneho matematického vzdelávania prostredníctvom testových úloh	
Lucia Ficová	112
Riešenie tokových úloh pomocou tabuľkového kalkulátora	
Štefan Gubo	117
Hravé procvičování číselných a algebraických výrazů	
Klára Holková, Zdeněk Lauer mann	122
Tandemová výuka	
Klára Holková, Zdeněk Lauer mann	125
Modelovanie riešenia slovných úloh na spoločnú prácu pomocou GeoGebry	
Ladislav Jaruska	129
Práce se znakem ve hře s pravidly	
Anna Jungrová	135
Slovní úlohy v prvním a druhém ročníku ZŠ	
Michaela Kaslová, Pavla Weinzettel	140
Zmena úlohy pri tvorbe testu z matematiky	
Iveta Kohanová	148
Analýza řešení úlohy se sítěmi krychle a kvádrů, řešení žáků vidících a nevidomých	
Klára Kochová	153
Modifikace slovní úlohy	
Michaela Králová	158

Jak využít úloh s volnými parametry	
Hana Lišková	162
Jedna úloha pětkrát jinak – Jak a kdy jsou žáci schopni si uvědomit shodnost postupů u úloh z jiných prostředí	
Tomáš Novotný	167
Evropský projekt Scientix – přínosy pro učitele i národní projekty (matematika, přírodní vědy, ICT)	
Vladimíra Pavlicová	171
Po cestách mezi relacemi a posloupnostmi	
Jarmila Robová, Oldřich Odvárko	174
Několik námětů k výuce dělitelnosti	
Eva Semerádová	178
Metody řešení slovních úloh z pohledu jejich užití	
František Šíma	182
Faktory ovlivňující výkony žáků v matematice: pohled učitelů	
Alena Škaloudová, Anna Páchová	191
Výsledky vybraných výskumov používania didaktických hier v matematike	
Peter Vankúš	196
Žákovská řešení geometrických úloh na 1. st. ZŠ – diagnostika a hodnocení	
Renáta Zemanová	199

Literatura

- [1] National Mathematics Advisory Panel. (NMAP) (2008). *Foundations for Success: The Final Report of the National Mathematics Advisory Panel*. Washington, DC: U.S. Department of Education.
- [2] HŘÍBKOVÁ, L. & PÁCHOVÁ, A. (2013). Typy žáků v diskurzu učitelů základní školy. In Rendl, M., Vondrová, N. et al., *Kritická místa matematiky na základní škole očima učitelů* (s. 209–258). Praha: UK PedF.

Výsledky vybraných výskumov používania didaktických hier v matematike

PETER VANKÚŠ¹

V príspevku sa venujeme výskumom zisťujúcim efektívnosť vyučovania matematiky metódou didaktických hier. Ponúkame stručný prehľad 7 takýchto výskumov, pričom sa zameriame na dosiahnuté zistenia ohľadne vplyvu používaných didaktických hier na stanovené faktory efektívnosti. Príspevok je určený učiteľskej verejnosti so záujmom o používanie didaktických hier v matematike, pričom ponúka výskumne overené fakty podporujúce využívanie tejto didaktickej metódy vo vyučovaní.

Na základe rýchleho pokroku vedy a techniky je nevyhnutná neustála inovácia obsahu, foriem a cieľov školského vyučovania a tým aj používaných vyučovacích metód. A práve preto je potrebné realizovať štúdie, ktoré overujú efektívnosť týchto inovovaných vyučovacích metód a tak potvrdzujú ich potencionálny prínos. V našom článku sa venujeme potom výskumom, ktoré zisťovali efektívnosť vyučovania s používaním didaktických hier v matematike.

Ako dôležitý pojem pre náš článok si priblížime efektívnosť vyučovacej metódy. Tento veľmi komplexný pojem budeme charakterizovať nasledovnými faktormi (Vankúš, 2014):

- Subjektový faktor: Množina subjektov, pre ktorú je daná metóda vhodná (kategória subjektový faktor – vhodnosť) resp. zohľadnenie vplyvov charakteristík množiny subjektov na efektívnosť metódy (kategória subjektový faktor – charakteristiky).

---

¹FMFI UK v Bratislave, peter.vankus@gmail.com

- Rezultatívny faktor: Dosiahnutá úroveň vedomostí a zručností žiakov z matematického učiva preberaného počas experimentálneho pôsobenia (kategória rezultatívny faktor – vedomosti) a tiež zmeny v postojoch žiakov k predmetu matematika, k vyučovaniu matematiky, ich sebahodnotenie vlastných schopností z matematiky a pod. (kategória rezultatívny faktor – postoje).
- Subjektové zážitkové charakteristiky žiakov: Zážitky úspechu a neúspechu, emocionálne prežívanie, motivačné a kognitívne pochody žiakov a pod.

Prehľad vybraných výskumov efektívnosti používania didaktických hier v matematike

V tejto časti článku ponúkame prehľad 7 vybraných výskumov efektívnosti vyučovania didaktických hier v matematike. Pri výbere výskumov sme sa zamerali na žiakov vo veku 10 rokov a vyššie (nižšie sekundárne vzdelávanie, vyššie sekundárne vzdelávanie a tiež univerzitné vzdelávanie). Výskumy sme prevzali s recenzovaných prestížnych vedeckých časopisov, aby sme zabezpečili ich požadovanú úroveň metodologickej realizácie.

V rámci prehľadu výskumov uvedieme vek a počet žiakov, ktorí sa výskumu zúčastnili. Následne uvedieme faktory efektívnosti zisťované v rámci výskumu a tiež fakt, či bol zistený pozitívny, negatívny resp. žiaden vplyv použitej didaktickej hry na uvedené faktory. Uvedený prehľad je vzhľadom na obmedzený rozsah príspevku veľmi stručný a neobsahuje množstvo informácií, potrebných pre vytvorenie uceleného obrazu o daných výskumoch. Preto záujemcom odporúčame prečítať si podrobnú analýzu týchto výskumov v rámci našej publikácie (Vankúš, 2014), ktorá je dostupná na webovej stránke <http://www.comae.sk/efektivnost.pdf>.

Prehľad výskumov obsahuje tab. 1.

Záver

Ako má čitateľ možnosť vyčítať z tabuľky uvedenej v článku, analyzované výskumy preukázali vo väčšine prípadov pozitívne vplyvy didaktických hier, používaných v rámci experimentálneho pôsobenia na stanovené faktory efektívnosti vyučovania. Preto môžeme konštatovať, že uvedené výskumy podporujú tvrdenie, že vhodne vytvorená didaktická hra má pri jej správnej aplikácii potenciál prispieť k efektívnemu vyučovaniu matematiky.

Ako sme už konštatovali vyššie v rámci nášho príspevku, tu uvedená analýza je vzhľadom na obmedzenie rozsahu príspevku málo detailná. Ponúka ale náhľad na skutočnosť, že efektívne používanie didaktických hier v matematike má podporu v rámci výsledkov relevantných výskumov a je preto povzbudením učiteľskej verejnosti k používaniu tejto vyučovacej metódy aj v ich pedagogickej činnosti.

Článok, vek a počet žiakov	Zisťované faktory efektívnosti
Ke, Grabowski (2007), 10–11 rokov, 25 žiakov	subjektový faktor (vhodnosť) – žiaden vplyv, rezultatívny faktor (vedomosti) – pozitívny vplyv, rezultatívny faktor (postoje) – pozitívny vplyv
Sedig (2007), 11–12 rokov, 49 žiakov	rezultatívny faktor (vedomosti) – pozitívny vplyv, subjektívne zážitkové charakteristiky – pozitívny vplyv
Kebritchi, Hirumi, Bai (2010), 14–16 rokov, 93 žiakov	subjektový faktor (vhodnosť) – pozitívny vplyv, subjektový faktor (charakteristiky) – žiaden vplyv, rezultatívny faktor (vedomosti) – pozitívny vplyv, subjektívne zážitkové charakteristiky – žiaden vplyv
Miller, Robertson (2011), 10–11 rokov, 635 žiakov	subjektový faktor (charakteristiky) – žiaden vplyv, rezultatívny faktor (vedomosti) – pozitívny vplyv, rezultatívny faktor (postoje) – žiaden vplyv
Afari, Aldridge, Fraser, Khine (2012), 18–35 rokov, 352 žiakov	rezultatívny faktor (postoje) – pozitívny vplyv, subjektívne zážitkové charakteristiky – pozitívny vplyv
Riconsence (2013), 10–11 rokov, 122 žiakov	rezultatívny faktor (vedomosti) – pozitívny vplyv, rezultatívny faktor (postoje) – pozitívny vplyv
Barzilai, Blau (2014), 6–14 rokov, 182 žiakov	rezultatívny faktor (vedomosti) – žiaden vplyv, rezultatívny faktor (postoje) – pozitívny vplyv, subjektívne zážitkové charakteristiky – pozitívny vplyv

Tab. 1: Prehľad vybraných výskumov

Grantová podpora

Príspevok vznikol s podporou grantu MŠVVaŠ SR KEGA č. 074UK-4/2014.

Literatúra

- [1] AFARI, E., ALDRIDGE, J. M., FRASER B. J. & KHINE M. S. (2012). Students' perceptions of the learning environment and attitudes in game-based mathematics classrooms. *Learning Environ Res*, 16, 131–150.
- [2] BARZILAI, S. & BLAU, I. (2014). Scaffolding game-based learning: Impact on learning achievements, perceived learning, and game experience. *Computers & Education*, 70, 65–79.

- [3] KE, F. & GRABOWSKI, B. (2007). Gameplaying for maths learning: cooperative or not? *British Journal of Educational Technology*, 38(2), 249–259.
- [4] KEBRITCHI, M., HIRUMI, A. & BAI, H. (2010). The effects of modern mathematics computer games on mathematics achievement and class motivation. *Computers & Education*, 55, 427–443.
- [5] MILLER, D. J. & ROBERTSON, D. P. (2011). Educational benefits of using game consoles in a primary classroom: A randomized controlled trial. *British Journal of Educational Technology*, 42(5), 850–864.
- [6] RICONSCENCE, M. M. (2013). Results From a Controlled Study of the iPad Fractions Game Motion Math. *Games and Culture*, 8(4), 186–214.
- [7] SEDIG, K. (2007). Toward operationalization of ‘flow’ in mathematics learnware. *Computers in Human Behavior*, 23, 2064–2092.
- [8] VANKÚŠ, P. (2014). *Zisťovanie efektívnosti vyučovacích metód. Analýza výskumov efektívnosti vyučovania matematiky metódou didaktických hier*. Bratislava: KEC FMFI UK Bratislava.

Žákovská řešení geometrických úloh na 1. st. ZŠ – diagnostika a hodnocení

RENÁTA ZEMANOVÁ¹

Představujeme jedno písemné řešení geometrické úlohy žáka 4. ročníku ZŠ a jeho analýzu za účelem hodnocení a klasifikace. V úloze žák rýsuje úsečku zadané délky, popisuje její krajní body, konstruuje čtyřúhelník, popisuje jeho vrcholy, měří úsečku a délku úsečky zapisuje. Studenti oboru Učitelství pro 1. st. ZŠ a žáci 4. ročníku ZŠ identifikují chyby v řešení, důvod jejich vzniku a práci klasifikují. Na závěr se ke strategii řešení úlohy, chybám a důvodům jejich vzniku vyjadřuje autor řešení.

---

¹Katedra matematiky s didaktikou, Pedagogická fakulta, Ostravská univerzita v Ostravě, renata.zemanova@osu.cz